



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1740. usque ad annum 1742

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum, 1787

VD18 90119649

§. 31. Sueciæ Regis decreta circa Paschatis, aliorumque festorum
celebrationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67882](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67882)

tia, rerumque gerendarum dexteritate Sæc. XVIII.
 longe clarissimus. Eminuit in eo stu- A. C. 1741.
 penda memoriæ fidelitas, tantaque in
 dicendo elegantia ac gravitas, ut si ve-
 liorum dictis modeste contradiceret, si ve-
 officiose assentiret, semper loquentes
 ad animi sui sensa raperet: quocirca A-
 lexander VIII. de eo dicere solitus erat,
Polignacus nunquam mihi contradicit, sem-
per meæ accedit opinioni, & tamen sem-
per ejus prævalet sententia; Ludovicus
 vero Galliarum Rex, postquam cum Po-
 lignaco multum sermonis habuerat, ad
 suos familiares dixit: *Egi cum homine,*
& quidem adhuc juvene, qui semper mihi
contradixit, & tamen semper mihi placuit.
 Auscitanam Ecclesiam suam nequidem
 semel invisit, aliis semper gravissimis
 curis præpeditus, quod tamen morti
 proximus vel maxime deploravit,

§. XXXI.

Sueciæ Regis decreta circa Paschatis
aliorumque Festorum celebra-
tionem.

Nota est omnibus ingens illa contro-
 versia, quæ inter Romanam Eccle-
 siam & Ecclesias Asiæ exeunte sæculo
 II. agitata fuerat. Illius occasio erat
 hæc: Romana Ecclesia pro veteri more
 Pascha celebrabat ea Dominica, quæ
 post

Sæc. XVIII.
A. C. 1741.

post verum Æquinoctium decimam quartam Martii Lunam conseq̄uebatur Polycrates autem Ephesinus Episcopus unacum ceteris Orientalibus Episcopus acriter contendebat, Pascha juxta ritum Hebræorum ab omnibus Asiæ Ecclesiis adoptatum & juxta traditionem a S. Joanne Evangelista relictam omnino celebrandum esse decima quarta Martii luna, in quamcumque demum diem ea incideret. Tandem vero anno Christi trecentesimo vigesimo quinto hæc dissensio in Concilio Nicæno peritus sublata est, edito decreto, ut Pascha celebrandum declaratur Dominica post Lunam decimam quartam, quæ vel in æquinoctium verum caderet, vel illud proxime consequeretur. Decisum insuper, diem vigesimam quartam Martii deinceps pro æquinoctio habendam, ut nempe omnes, quæ ex Astronomicis calculis oriri possent, de vero æquinoctio contentiones removerentur. Huic Nicæno decreto postmodum omnes Ecclesiæ acquiescunt: attamen evolutis circiter mille trecentis annis a celebrioribus Astronomicis deprehensum est, verum æquinoctium in diem decimam & undecimam etiam recidere, eoquod cardines isti in anno communi propter bisextilem diem in fixa statione non perieverant, sed

sed ultro citroque fluctuantes biduum Sæc. XVIII.
 occupent: proinde a die, quæ circa Pa- A. C. 1741.
 schatis celebrationem Nicenæ Synodi
 lege æquinoctio constituta fuerat, rece-
 dere necessum fuisset. Hunc vero sco-
 pulum ut declinaret Gregorius XIII. post
 diurnas Astronomorum vigilias, ac
 impigros labores Calendarii emenda-
 tionem procuravit, suaque auctoritate
 anno 1532. sancivit, ut decem diebus
 expunctis annus ad pristinas Nicæni sæ-
 culi metas reductus fuerit, & ne dein-
 cept isti cardines evagarentur, sed cer-
 tis diebus affixi persisterent, provisum
 est, ut singulis annorum centuriis ver-
 tentibus dies unus bisextilis ommitteretur,
 quarta duntaxat excepta centuria, quæ
 bisextilem ex more retineret. Porro
 Gregoriana hac Calendarii emendatio-
 ne usque in hanc diem omnes Catho-
 lici utuntur: Protestantes vero, etsi e-
 mendatiorem computandi methodum
 hucusque excogitando impares fuerint,
 emendatum tamen Calendarium rejici-
 unt, non alio ducti fundamento, quam
 quod illud cujusdam Romani Pontificis
 auctoritate stabilitum fuerit: vix tamen
 explicari potest, quot quamque graves
 hæc dissensio perturbationes, querelas,
 confusiones, & in Camera Imperiali &
 comitiis disputationes excitarit; hinc
 habebantur inter Protestantes Mathe-
 ma-

ma-

Sæc. XVIII.
A. C. 1741.

maticos crebræ consultationes, eodentes, ut Paschæ celebratio non eandem diem, qua illud Judæi celebrant, coincidat, & tamen Dionysii aut Gregoriani Cycli computatio affereretur. Enimvero Principes Protestantæ die tertia Octobris anni 1741 unanimi consensu sanxere, semper hanc computationem juxta Caculum Astronomicum esse faciendam: anno autem millesimo septingentesimo conclusum erat, sequendas esse Rudolphinas Kepleri tabulas, atque ex his meridiana Uranoburgicum tempus æquinocitii verni, proin Paschale plenilunium &c. esse designandum. Deventum tamen est, quod anno 1744 juxta calculum Astronomicum æquinocitium vernale diem vigesimam Martii, & sequens plenilunium diem octavam Apr. occupet, hinc die nona Aprilis quia præcedens dies octava Aprilis subatum erat, Pascha celebrari statuebatur. Ne ergo Protestantes errorem deprehensum corrigere & Gregorianam emendationem sequi viderentur, præfatum annum cum Catholicis in universo Orbe Pascha die decima sexta Aprilis juxta Gregorianam Calendarii emendationem celebrarent, Protestantes pro illo nono Aprilis designarunt. Eodem anno concluderunt, ut deinceps, si Judæorum Pa-

Pascha, uti v. g. annis 1778. & 1798., Sæc. XVIII. A. C. 1741.
 cum Christianorum incideret, Pascha ad octo dies protraheretur. Ast hoc Protestantium conclusum Moguntinus Elector ac Comitiorum Director ad Imperii acta referre constanter renuit; Imperator quoque A catholicos Principes hac in re ad uniformitatem impense hortabatur, eo quod Paschate in variis præcipue mixtæ religionis regionibus diverso tempore celebrato ingens confusio oriretur, quæ tamen maximi momenti turbæ haud facilius, quam concordi Paschatis celebratione declinari possent. Aliam tamen viam ingredi tentabant ex Protestantibus eruditis non pauci, ac præ ceteris anno hujus sæculi trigesimo octavo die undecima Maji Andræas Celsius Upsalæ in Suecia Matheseos Professor hanc in rem Friderico Sueciæ Regi libellum supplicem obtulit. Præprimis ergo Nicenæ Synodi decretum adduxit, vi cujus statutum, ut Christiani Pascha in die Dominica post Judæorum Pascha celebrarent, si vero horum Pascha in diem Dominicam inciderit, a Christianis sequenti Dominica haberetur. Hoc posito Professor intulit, quod Judæi, cum suam Pascha in plenilunio Mensis Nisan celebrent, & proxima dies seu novilunium æquinoctio vernali omnino proximum sit,

lit,

Sæc. XVIII.
A. C. 1741

fit, necesse fuerit, ut Christianorum
Pascha Astronomicæ æquinoctii vernalis & plenilunii computationi intereretur. Eapropter, inquit ipse, in Nicaena Synodo in mandatis datum Alexandrino Episcopo, ut peritissimorum Astronomorum iudicio & certum diem, quo Pascha celebranda esset, omnibus Christianis quovis indicaret: id vero cum ob Christianorum distantiam difficillimum esset, postea ac præsertim in sæculo VI. ab Abbate Dionysio Exiguo perpetuum Calendarium fuerit excogitatum, in quo vernalis æquinoctium diem vigesimam primam Martii immote occuparet, & pro Paschate plenilunium ex Aureo numero, vel Cyclo decemnovennali designaretur; præfato enim Abbati periculum erat, quod eo tempore novilunium Luna decrescens in Calendario Juliano ad eandem diem & horam revertatur. Verum utramque hanc Dionysii suppositionem fallere putabat Professor, quod æquinoctium vernalis in Calendario Juliano intra centum triginta dies unum diem præcurrat, adeo ut æquinoctium vernalis, quod Nicæni Concilii tempore in diem vigesimam primam Martii incidere, nostro tempore diem nonam occuparit, hacque causa in Suecia, ubi falsa Dionysii

Sæc. XVIII.
A. C. 1741.

pothesis viget, Pascha, si Paschatis plenilunium intra nonum & vigesimum primum Martii diem cadit, semper contra Nicæni regulam celebretur. Insuper observavit hic Professor, quod novilunium & Luna decrescens post novendecim annorum decursum non in hoc tempus incidat, sed intra trecentos duodecim annos circiter uno die serius: proin eo tempore novilunia in perpetuo Dionysii Calendario quatuor aut quinque diebus tardius annotati reperiantur, ac etiam legitimum celebrandi Paschatis tempus nonnihil perturbent. Hujus rei sequens adducit exemplum: Anno 1738. Aureus numerus est X., qui juxta Dionysii Calendarium indicat, quod novilunium Mensis Martii in decimam quartam, & plenilunium Paschale in vigesimam septimam Martii cadat, proin Pascha in proxima Dominica seu secunda sit celebrandum, quod tamen Nicæno decreto recta adversatur; jam facta æqua computatione astronomica hoc anno æquinoctium Vernale in nonam Martii vespere hora octava, & proximum novilunium eodem die hora undecima matutina, qui dies apud Judæos est primus dies Mensis Nisan, & sequens plenilunium cadit in diem vigesimum quartum Martii, vespere hora septima, qui Judæorum Pascha

Sæc. XVIII. s'cha est, & Christiani proxima die Do-
 A. C. 1741 minica seu vigesima sexta Martii sum-
 Pascha celebrare debuissent.

Ex his conclusit, quod si Pascha
 juxta Synodi Nicænæ decretum est ce-
 lebrandum, tunc ex Calendario Saeculo
 Cyclica Dionysii computatio unquam
 pleniluniis paschalibus inde fluentibus
 penitus expungatur, & deinceps Pascha
 s'cha juxta Astronomicam computatio-
 nem figatur.

Cum ergo hanc Celsii opinionem
 Upsalense Consistorium Academicum
 quam Clerus comitalis approbavit,
 pariter Fridericus Rex juxta hanc sen-
 tentiam impostero Pascha celebranda
 jussit. Præterea statuit, ut Catholicus
 ritus more deinceps, si post SS. Trini-
 tatis Dominicam plures dies Dominicae
 occurrunt, Evangelia vigesimæ quintæ,
 sextæ & septimæ post Trinitatem infe-
 rantur, ita, ut semper Evangelium
 extremo judicii die foret ultimum.
 super idem Rex suadentibus Regni
 Ordinibus festivos dies restringere
 luit, eoquod eorum institutio duntaxat
 ex pia intentione primorum Christiano-
 rum ortum traxerit, dum hi per san-
 ctarum persecutiones ubique dispersi in memo-
 riam sanctorum Martyrum, ut sese
 rum exemplo ad parem fidei constan-
 tiam

tiam excitarent, certos dies solemniori Sæc. XVIII.
 ritu, feriendo a servili opere celebrare A. C. 1741.
 statuerunt; hanc vero piam consuetu-
 dinem Græcæ & Romanæ Ecclesiæ
 conservarint, necnon Sueciæ Reges,
 sub quorum regimine nondum certa Ec-
 clesiæ disciplina fuerat inuenta, circa
 hunc ritum nihil immutarint. Obser-
 vabat quoque Rex, primum anno 1668.
 Ecclesiæ statuta in Regno fuisse recepta,
 vi quorum SS. Apostolorum festa ita
 fuere abolita, ut post peractum Divi-
 num officium laboribus vacare licuerit,
 nihilominus opificum & rusticorum fa-
 mulos his diebus nequidem imposita
 multa ad laborandum adigi potuisse, a-
 liunde vero hos dies potationibus aliis-
 que corruptelis fuisse consumptos, &
 commercium, agriculturam &c. cum
 gravi damno neglectam &c.; hinc præ-
 cepit Rex, ut deinceps præter diem Do-
 minicam duntaxat feriatæ festique dies
 essent Nativitas Domini, Pascha, Pen-
 tecosten, prima Januarii, tres Reges,
 Mariæ Purificatio & Annuntiatio, Pa-
 rasceve, Ascensio Christi, S. Joannes
 Baptista, S. Michael & Festum omnium
 Sanctorum. In ceteris autem Festis,
 scilicet Visitationis Mariæ, Feria quin-
 ta S. Hebdomadæ, feria tertia post Pa-
 scha & Pentecosten, omnibus Apostolo-
 rum diebus, in urbibus nulla habeatur

Sæc. XVIII
A. C. 1741. concio, sed omnes laborare teneantur, secus decem argenti marcæ pendatur, ruri autem pueri ad laborandum incapaces catecheticae institutioni tutinae intersint.

§. XXXII.

Turcarum tolerantia erga Lutheranos

Optandum fane esset, ut Protestantium nonnulli erga Catholicos tam foverent tolerantiam, quam Turcis, qui tamen in præceptis christianæ charitatis peregrini sunt, Protestantes Sueci hoc anno experti sunt, quam enim Fridericus Sueciæ Rex Turcarum Imperatore fædus pergit pro Natione Suecica sectæ libertatis & Lutherani Templi in Constantinopolitana urbe erigendi facultatem exoptavit & a Sultano obtinuit, cum tamen in sua Sueciæ Regis Oratoribus dumtaxat in suis Palatiis sectæ suæ functiones suos Prædicantes in lingua germanica peragere permissum esset. Imperatoris hac facultate mox Sueciæ Legatus Præco Constantinopoli Holmiam tendit, ut novæ Ecclesiæ fabricam sui Ordinis impense commenderet ipse etiam Ericus Benzelius Lincolniensis Pseudo-Episcopus ad omnes Regni Prædicantes seu *Ministerium*, ut vocantur